

CALEA MĂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Păcatul invidiei la români

În viața creștinilor se întâlnesc nu numai virtuți alese, ci și unele păcate, care contrazic viața creștină și împiedică înaintarea omului pe trepte mai înalte, în apropierea lui de Dumnezeu. Titlul de mai sus, ar putea să contrarieze, în sensul, că acest păcat al invidiei nu este unul care să poată fi întâlnit doar la români. În principiu, așa este. Păcatul invidiei se întâlnește la toate popoarele. Prin rândurile de față s-a dorit a fi subliniat doar specificul și amploarea acestui păcat la români, pentru a fi mai bine conștientizat de cât mai mulți oameni și a fi întreprins efortul necesar, pentru ca măcar unii să se poată debarasa de flage-lul invidiei.

Dar, ce se înțelege prin invidie? În *Dicționarul Explicativ al Limbii Române*, invidia este definită drept „sentiment egoist de părere de rău, de neceaz, de ciudă, provocat de succesele sau de situația bună a altuia” sau: „a fi stăpânit de invidie față de cineva, a privi cu invidie față de cineva sau reușita, bunăstarea sau calitățile altuia” (Editura Academiei, București 1975, p. 439). Această definiție a invidiei este una comună, care chiar și din punct de vedere pur social, se poate observa, că este un sentiment negativ, întunecat, distructiv.

Din punct de vedere creștin, invidia face parte din păcatele capitale, căci din ea pot decurge și alte păcate care înveninează relațiile dintre oameni și fac urâtă viața omului, în general. Așa cum sublinia și *Dicționarul Explicativ*, și din punct de vedere moral, invidia înseamnă părere de rău pentru binele și fericirea semenului nostru și trăirea lăuntrică a unui sentiment de satisfacție pentru suferința și nenorocirea lui. „Invidia este o stare de suflet foarte josnică și degradantă, care chinuie mult pe cel stăpânit de ea, așa că invidiosul își poartă pedeapsa cu sine. Întrucât țintește la distrugerea bunurilor aproapelui, invidia este egoismul cel mai cras. Prin invidie nu se produce nimic, nimeni nu folosește nimic; dimpotrivă, atât invidiosul, cât și invidiatul păgubesc. Invidiosul este propriul său călău, zice Sf. Grigorie de Nazianz” (*Teologia Morală Ortodoxă*, vol. I, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București

1979, p. 427).

În Sfânta Scriptură este prezentată invidia fariseilor și cărturarilor față de Mântuitorul. Aceștia căutau să-L pognească, să-I conteste puterea Sa cea dumnezeiască și, în final, L-au trimis la judecată și moarte. Este forma cea mai urâtă și gravă a invidiei.

La baza invidiei se află mândria, care lucrează în sufletul celui stăpânit de ea, făcându-l pe invidios să nu-și găsească liniștea atâta vreme cât întâlnește în cale oameni, care i se par celui stăpânit de invidie a fi mai buni sau mai apreciați decât el.

Păcatul invidiei este foarte grav, întrucât el se îndreaptă, în ultimă instanță, împotriva lui Dumnezeu Însuși, care a împărțit fiecărui om din darurile Sale. A invidia darurile semenului nostru, înseamnă, în fond, a ne răzvrăti împotriva lui Dumnezeu, Care este Izvorul tuturor darurilor, și Care îi privește pe toți oamenii în lumina iubirii Sale și a purtării de grijă față de toți (cf. Matei 5, 45).

Care este specificul invidiei la români? Percepția destul de generală a societății românești este aceea, că acest păcat constituie aproape un flagel social, care înveninează mult relațiile dintre oameni, provocând multe pagube nu numai din punct de vedere material, profesional, ci și din punct de vedere spiritual, alterând profund activitatea profesională a oamenilor și, uneori, funcționarea corectă a unor instituții. De aici, s-a transmis din generație în generație sintagma: „Să moară capra vecinului!”, care este o expresie larg răspândită și care arată amploarea acestui păcat în societatea românească.

Cum se poate explica realitatea și amploarea acestui păcat, la un popor, considerat bun, blajin și răbdător și, mai ales, la un popor care a apărut pe scena istoriei ca popor creștin?

Fără a avea pretenția unui răspuns complet și definitiv, se poate spune, că amploarea și nota specifică a acestui păcat al invidiei la români este explicabilă prin contextul, adeseori, vitreg al istoriei, în care românii au fost siliți să trăiască.

Continuare în pagina 2

Pr. Ioan TULCAN

PREDICA

Întâlnirea față către față cu Hristos

Duminica Înfricoșătoarei Judecăți sau a lăsatului secului de carne)

„Zis-a Domnul: Când va veni Fiul Omului întru slava Sa, și toți sfinții îngeri cu El, atunci va ședea pe tronul slavei Sale. Și se vor aduna înaintea Lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga. Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii. Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine. Atunci dreptii îi vor răspunde, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? Sau însetat și Ți-am dat să bei? Sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat? Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine? Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut. Atunci va zice și celor de-a stânga: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veșnic, care este gătit diavolului și îngerilor lui. Căci flămând am fost și nu Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și nu Mi-ați dat să beau; străin am fost și nu M-ați primit; gol, și nu M-ați îmbrăcat; bolnav și în temniță, și nu M-ați cercetat. Atunci vor răspunde și ei, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță și nu Ți-am slujit? El însă le va răspunde, zicând: Adevărat zic vouă: Întrucât nu ați făcut unuia dintre acești prea mici, nici Mie nu Mi-ați făcut. Și vor merge aceștia la osândă veșnică, iar dreptii la viață veșnică.” (Matei 25, 31-46)

„Într-un fel oarecare, sărbătoarea de azi pune oarecum sfârșit tuturor sărbătorilor, deoarece A Doua Venire va fi cea din urmă faptă din toate cele săvârșite de Dumnezeu pentru noi. Căci trebuie să avem în vedere că Duminica viitoare, dumnezeieștii părinți au așezat pomenirea începutului lumii și a izgonirii lui Adam din Rai, iar în sărbătoarea de azi este pomenirea sfârșitului tuturor faptelor noastre și a lumii însăși” spune sinaxarul acestei Duminici. În această Duminică se pun în oglindă faptele făcute de Dumnezeu pentru mântuirea noastră cu faptele făcute de noi, ca răspuns la ceea ce a făcut Dumnezeu pentru noi. Judecata este ultima faptă a lui Dumnezeu, în care, Dumnezeu, Cel ce a iubit făptura Sa atât de mult, încât a ales să fie răstignit și omorât pentru mântuirea ei, își va arăta pentru ultima oară față Sa iubitoare, pentru ca toți cei care L-au iubit să petreacă veșnic „întru îndulcirea frumuseții Sale”.

Faptele mântuitoare pentru om, săvârșite de Mântuitorul Iisus Hristos, adică nașterea din Fecioara Maria, răstignirea, moartea, învierea și înălțarea la Cer, constituie fermentul înnoirii noastre întru asemănarea cu Dumnezeu, Cel ce ne-a creat și ne-a mântuit. Faptele săvârșite de Dumnezeu pentru noi trec

în viața noastră în și prin Tainele Bisericii. La fiecare Sfântă Liturghie, prin împărțășirea cu Trupul și Sângele Hristos, devenim părtași ai morții, învierii și înălțării Lui la Cer. Cu alte cuvinte, moartea, învierea și înălțarea lui Hristos, devin prin Liturghie moartea, învierea și înălțarea noastră; devenim una cu Hristos, pentru că, spune Mântuitorul: „cel care mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu întru Mine rămâne și Eu întru dânsul” (Ioan 6, 56). Primind întru noi pe Hristos devenim asemenea Lui; alcătuirea noastră se va înfățișa după chipul Său.

Înfricoșătoarea judecată, prăznuită în această Duminică, ne este prezentată în textele Triodului consacrate acestei prăznuiri și ca o întâlnire față către față a Creatorului cu creatura.

„Vino, suflete al meu, de ia întru tine ziua aceea și ceasul întru care Dumnezeu de față va veni; și te tânguiește și plânge, ca să te afli curat în ceasul întrebării. Domnul vine, și cine va suferi frica Lui? Cine se va arăta feței Lui? Ci fii gata, o suflete al meu, spre întâmpinarea Lui!” (Slujba Utreniei, Canon, Cântarea I)

„Înfricoșatu-s-a și s-a îngrozit Moisi, văzându-Te din spate; dar eu ticălosul

Continuare în pagina 2

Pr. Ionel Scânteie

Din sumar

► Sfințirea, la 1 Decembrie 1918, a Drapelului Gărzii Naționale Române din Bârsa
pagina 3, Prof. dr. Augustin Mureșan

► Știri
pagina 4

Păcatul invidiei la români

Urmare din pagina 1

Acest context istoric provocator i-a făcut pe mulți oameni să uite de rădăcinile lor creștine.

În al doilea rând, se poate spune, că nu toți românii au avut înrădăcinate în mod profund în sufletele lor valorile iubirii de Dumnezeu și de oameni, așa cum le întâlnim în Evanghelii și în învățătura Bisericii, ci viața creștină a multora a fost mai mult una de suprafață, formală, conjuncturală.

De aceea, antidotul la păcatul capital al invidiei este recurgerea continuă la viața, învățătura și îndemnul Mântuitorului Iisus Hristos, Care a lăsat pildă grăitoare și îndemn tuturor ucenicilor Lui, de a privi la El și la poruncile Lui, care se rezumă la iubirea sinceră și deplină a lui Dumnezeu și a aproapelui.

De asemenea, recurgerea la îndemnul și pilda lui Iisus Hristos trebuie să fie însoțită de rugăciune caldă și statornică pentru cei din jur. Rugăciunea este asemenea unei ploii duhovnicești binefăcătoare, care mătură praful și mizeriile invidiei și face să strălucească pe chipul celor care se roagă astfel, raze ale iubirii jertfelnice, iertătoare și înnoitoare a lui Iisus Hristos – Iubitorul de oameni.

Întâlnirea față către față cu Hristos

Urmare din pagina 1

cum voi suferi văzând fața Ta atunci, când vei veni din cer; ci să-Ți fie milă de mine, Doamne, cu îndurare căutând spre Mine.” (Slujba Utreniei, Canon, Cântarea IX)

Întâlnirea față către față se realizează doar dacă fața omului va putea să caute la fața lui Dumnezeu. Întâlnirea feței lui Dumnezeu cu fața omului, este deja „șederea de-a dreapta lui Dumnezeu”, adică Raiul sau Împărăția lui Dumnezeu. Întâlnirea feței lui Dumnezeu este înseși judecata. Cei care au căutat pe Dumnezeu, care au primit întru ei moartea, învierea și înălțarea lui, care au făcut din viața lor o moarte, o înviere și o înălțare la cer întru Hristos Mântuitorul, aceia vor putea privi la Cel dorit, iar Hristos va putea privi la ei, pentru că vede în ei moartea, învierea Sa, și le va dăruia slava Sa. Această întâlnire de priviri este o desăvârșire a începutului de întâlnire din apa Botezului, când fiecare dintre noi „am murit împreună cu Hristos, ca să viețuim împreună cu El. Știind că Hristos înviat din morți nu mai moare. Moartea nu mai are stăpânire asupra Lui” (Romani 6, 8-9).

Judecata este înfricoșătoare și din pricina faptului că nu știm dacă noi vom putea ridica privirea să privim înspre Hristos, Cel care își așteaptă privirea asupra noastră, așteptând de la noi răspunsul privirii noastre. Perioada Triodului este prin excelență un exercițiu al ridicării privirii în sus la frumusețea cerului pe calea despătimirii și a rugăciunii intense.

„Judecătorule a toate, Dumnezeule meu și Doamne, fă să aud atunci glasul Tău cel dorit, să văd lumina Ta cea mare, să privesc la corturile Tale, să mă uit la slava Ta, burându-mă întru toți vecii” (Slujba Utreniei, Canon, Cântarea VIII). Amin.

Judecata cea de pe urmă

Va veni și vremea, când fiecare va da seama pentru faptele sale. (Matei 16, 27)

Pentru ființa umană, nu poate fi mai cutremurător nimic decât cuvântul judecată, judecata aceea, Judecata de apoi, va fi înfricoșată, va fi o judecată cu îngeri, fără documente scrise, fără apărători și fără drept de apel. Gândul la judecata de apoi este cel mai grav și cel mai important dintre toate, deoarece sentința înfricoșatului județ este definitivă, irevocabilă. La tribunalele lumii mai punem avocați, mai aflăm căi de amnistie a sentințelor de condamnare, mai sunt curți de apel. La sfârșitul lumii nu va fi așa: hotărârea binecuvântării sau a blestemului, trimiterea noastră în rai sau în chinuri va fi fără drept de apel. De aceea e prudent să ne judecăm acum și să luăm măsuri de precauție necesare. Sau cum zice Apostolul: „De vreme ce așteptați aceste lucruri, prea iubiților, siliți-vă să fiți aflați înaintea Lui fără prihană, nevinovați și în pace” (II Petru, 3, 14).

Mulți trec prin viața aceasta fără să fi avut de lucru cu legiitorii și judecătorii pământești. Într-adevăr creștineasca purtare și aceasta, să nu fi fost părat de nimeni și să nu fi părat pe nimeni în tot decursul vieții tale, dar foarte bună și dreaptă e și rânduiala aceea, să stea odată și odată fiecare înaintea Legii celei mari a lui Dumnezeu, spre a se privi și a se cerceta și ceea ce n-au văzut pământeștii judecători.

Sfârșitul lumii și judecata de apoi se comemorează în Dumineca lăsatului sec de carne. Iconografia ne înfățișează judecata din urmă, evidențind puterea lui Hristos, ca judecător, Mărirea Lui, răsplata dreptilor și osânda păcătoșilor. Mântuitorul vine pe norii cerului cu putere și mărirea multă, având de-a-dreapta pe Sfânta Sa Maică, de-a-stânga pe Sfântul Ioan Botezătorul, iar împrejur zburând cetele îngerești. Sub picioarele Domnului stă înfricoșatul scaun de judecată, cu crucea, cu cartea vieții, cu relicvele sfinte, șase Apostoli deoparte și șase de altă parte, pe lângă dânșii cetele sfinților. De-a dreapta tabloului se văd chipurile luminoase ale dreptilor cărora li s-a dăruit raiul fericii eterne, iar jos în stânga, e râul de foc în care se chinuiesc păcătoșii, înconjurați de chipurile grozave ale diavolilor. Este atât de cutremurătoare înfățișarea Judecății din urmă, că ea mișcă profund sufletele privitorilor și nu poate fi uitată.

Biserica Ortodoxă, în această Duminecă a treia a Triodului, ne înfățișează marea și emoționanta dramă a Judecății pe care pictorii de la noi și din alte părți ale lumii ortodoxe au

zugrăvit-o în culori, și au pus aceste icoane pe portaluri și pridvoarele bisericii, ca cei ce intră în biserică să se smerească și să-și propună îndreptarea lor, ca să ne îndemne la pocăință și la fapte bune. „Veni-va Fiul Omului întru slava Sa, cu toți sfinții îngeri și va ședea pe scaunul de domnie al puterii Sale” (Matei 25, 31). „Iarăși va să vină cu mărirea și cu slavă să judece viii și morții a cărui împărăție nu va avea sfârșit” (Simbolul credinței) sunt cuvintele Evangheliei care stau la temelia credinței noastre că Domnul Iisus Hristos va veni a doua oară. Prima dată s-a arătat pe pământ sărac, slab, smerit. La a doua venire se va arăta ca un împărat atotputernic, în toată strălucirea Lui, înconjurat de oștile cerești ale îngerilor. Întâi a venit între oameni ca să proclame legea. La sfârșitul lumii va apărea ca să judece pe cei care au desconsiderat-o. Apostolii l-au întrebat pe Domnul când va veni sfârșitul, la care Domnul le-a răspuns că nu li se cade lor a cerceta vremurile (Fapte 1, 7), iar cu alt prilej le-a spus că: „Despre ziua aceea nu știe nimeni, nici îngerii din ceruri, nici Fiul, ci numai Tatăl” (Marcu 13, 32). Pe noi credincioșii se cuvine să ne preocupe nu ziua sfârșitului lumii, ci ziua morții noastre, adică felul cum vom muri, pocăiți sau neîmpăcați cu Dumnezeu, deoarece de felul cum am trăit și am murit va atârna soarta noastră în veșnicie. „Vegheați, așadar, că nu știți în ce zi va veni Domnul vostru” (Matei 24, 42).

Rânduit este omului să moară și apoi să fie judecat (Evrei 9, 27). Moartea fizică pentru credincioșii adevărați, după învățătura Mântuitorului nu este altceva decât încetarea activității trupesti pentru răsplata sufletului. Sufletul omului se eliberează din menirea lui fizică, iar conștiința este judecată după faptele săvârșite cu trupul, primind o răsplată sau o pedeapsă provizorie până la Judecata de apoi. Pentru faptele bune, pentru credința curată, îngerul primit la botez îl conduce și primește locuința în cămările cerești, în rai, cum ne-a asigurat Fiul lui Dumnezeu, prin pilda cu bogatul nemilos și săracul Lazăr (Luca 16, 19-31). În rai petrece sufletul conștient cu îngerii și sfinții (Apocalipsă 2), în Biserica desăvârșită, în Împărăția lui Dumnezeu care nu este nici mâncare, nici băutură, ci dragoste, pace, bucurie, petrecere în Sfântul Duh (Romani 14, 17). Raiul este o stare necesară răsplătirii binelui a cărui stăpân este Dumnezeu, ai cărui slujitori sunt îngerii și sfinții, iar localizarea raiului este în sufletele curate (Luca 17, 21). În iad sau în stăpânirea întunericului și a chinurilor merg sufletele

acelora a căror viață a fost numai batjocoră, păcat și nelegiuire (Luca 16, 19). Sufletul omului care și-a urzit iadul în lumea aceasta este dus la diavol în schingiuri și frământări ca și un vierme neadormit (Marcu 9, 44-48), în locul scrâșnirii dinților (Matei 25, 30), până la obșteasca înviere, când va fi pedepsit definitiv, dacă nu a avut pe nimeni să se roage pentru el. Până atunci prăpastie adâncă între iad și rai (Luca 16, 26). Noi cei de aici datori suntem să ne rugăm pentru cei de dincolo (I Tesaloniceni 6, 17). Pomenirile, pomenile, parastasele, rugăciunile pentru cei plecați mult folos le aduc, iar nouă ne asigură dragostea lui Dumnezeu (Iuda versetul 20) și cine dă altuia, el câștigă (Fapte 20, 35). Nu mănâncă mortul din milostenia făcută celui viu ci sufletul mulțumit al celui în trup luminează și trezește conștiința celui pentru care se face milostenia, ne asigură Sfântul Ioan Gură de Aur. Dragostea și milostenia întăresc mai mult credința și evlavie, decât învierea cuiva dintre morți (Luca 16, 31).

Împărăția lui Dumnezeu se va da în templul legii iubirii. Faptele de îndurare față de aproapele, de renunțare, de slujire în dragoste, acestea vor trage mai greu în cumpăna dreptății. Ele sunt atât de prețioase în ochii lui Dumnezeu, încât orice facem unui semen de al nostru din dragoste, va fi socotit că le-am făcut pentru Însuși Hristos. O bucată de pâine întinsă unui sărac înseamnă ospătarea lui Hristos. O haină dată de pomană unui lipsit este îmbrăcămintea lui Hristos. O vizită într-un spital este cercetarea lui Hristos. Fiul lui Dumnezeu este nu numai în ceruri, ci și aici, pe strada noastră, în persoana oricărui om în suferință. Arătați milă și Dumnezeu vă va da împărăția. Dați și vi se va da. Fiți îndurători și amabili cu fiecare om și Domnul vă va umple de bunătați. Împlinește voia lui Dumnezeu înainte de a se urca El pe scaunul judecății Sale, lasă-te acum judecat de El prin Duhul Său cel Sfânt, prin pocăință, prin mărturisirea păcatelor și prin fapte bune. Domnul te va primi și te va răsplăti pentru numele și jertfa lui Iisus, Fiul Său.

Parusia va avea loc la sfârșitul veacurilor, când toate limbile cerești și pământești (I Corinteni 13, 1) - toți locuitorii pământești vor avea cunoștința de Hristos (Matei 28, 19). Credinciosul cel adevărat, de la naștere și toată viața se pregătește pentru veșnicie. Trupul este o trecere, un ajutor, un vehicul pentru eternizarea sufletului. Toate se vor arăta în ultima fază a existenței umane: Judecata de apoi.

Ioan-Claudiu MOCA

Sfințirea, la 1 Decembrie 1918, a Drapelului Gărzii Naționale Române din Bârsa (Jud. Arad)

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, Tricolorul a reprezentat și pentru românii din părțile Aradului simbolul și dovada dorinței de unire cu România (Ioan Popovici, *Arădenii și tricolorul*, în „Flacăra roșie”, Arad, anul XXLI, nr. 11975 din 1 decembrie 1984, p. 3). În preajma și în timpul Marii Uniri din 1918 aceștia au arborat cu mândrie steagul tricolor (Augustin Mureșan, *Tricolorul și cocardele în contextul luptei românilor din părțile Aradului pentru înfăptuirea Marii Uniri*, în „Marea Unire din 1918 ideal al tuturor românilor 1918-2003”, „Vasile Goldiș” University Press, Arad 2004, pp. 115-132). Datorită vicisitudinilor vremurilor puține dintre aceste steaguri au ajuns până la noi (Horia Medeleanu, *Colecția de obiecte vechi bisericesti de la Mănăstirea Sf. Simion Stâlpnicul de la Arad-Gai*, în „Îndrumător bisericesc, misionar și patriotic”, Episcopia Aradului, Arad, 1984, p. 76; Victor Cațavei, Augustin Mureșan, *Drapelul Gărzii Naționale Române a marinarilor de la Pola*, în „Crisia”, XVII, 1987, pp. 345-351; Augustin Mureșan, *Două steaguri tricolore din timpul Marii Uniri a românilor de la 1918*, în „Crisia”, XVIII, 1988, pp. 747-750; Idem, *Despre steagul românilor din Tălagiu și Unirea de la Alba Iulia*, în „Arca” (Arad), Anul I, nr. 9-10-11, 1990, pp. 12-13; Natalia Dascăl, Augustin Mureșan, *Steagul delegației studenților de la Institutul Teologic din Arad purtat la Marea Adunare Națională de la Alba Iulia*, în „Ziridava”, XVIII, 1993, pp. 307-309 ș. a.).

Din fericire despre utilizarea lor avem informații din diferite (alte) surse. Numeroase știri despre steaguri tricolore, au apărut și în presa vremii. Între aceste steaguri menționate se află și drapelul Gărzii Naționale Române din Bârsa, Comitatul Arad, gardă înființată în noiembrie 1918 (Ioan Godea, *Bârsa comună din Țara Zărandului. Monografie*, Editura Mirador, Arad, 2012, p. 82) sub comanda lui Pavel Birău

(„Românul” (Arad), Anul VII, nr. 23, din 24/7 dec. n.) 1918, p. 3). Constituirea consiliilor și a gărzilor naționale române a fost prilej de mare sărbătoare, de entuziasm deosebit și de mare satisfacție, exprimate deschis în cadrul festiv al adunărilor populare ținute de obicei sub cerul liber, cu participarea locuitorilor sub faldurile steagului tricolor care conferea adunărilor o semnificație sporită. Adunarea începea cu o slujbă religioasă și sfințirea steagului tricolor, iar în final avea loc defilarea gărzii (vezi Gh. Unc, A. Deac, *Gărzile Naționale Române din Transilvania*, București, 1979, pp. 104-106; Șt. Pascu, *Făurirea statului național unitar român 1918*, II, București, 1983, pp. 159-200).

Steagul Gărzii Naționale Române din Bârsa este menționat cu prilejul sfințirii lui. În acest sens, ziarul „Românul” din Arad în numărul din 24/7 decembrie 1918 la rubrica „Organizarea românilor”, relatează: „La 1 Dec. după sf. liturghie, a fost sfințit steagul gardei române din Bârsa din partea părintelui Ioan Popoviciu”.

„S-a început cu sfințirea apei, iar apoi s-a sfințit steagul cu mare solemnitate spre mântuirea neamului românesc. Biserica ortodoxă și-a arătat prețuirea față de cel mai înalt însemn, Drapelul Național, și prin rânduiala de sfințire a acestuia, deoarece tricolorul este un simbol național al românilor, amintindu-ne de trecutul, prezentul și viitorul lui. Toate aceste aspecte sunt cuprinse în Rugăciunea de sfințire a Drapelului Național (Arhim. Mihail Daniliuc, *Despre Ziua Drapelului Național și sfințirea lui*, în „Doxologia”, 26 iunie 2014).

La oficierea sfințirii steagului Gărzii Naționale Române din Bârsa a servit preotul Ioan Popoviciu din localitate (Românul” (Arad), Anul VII, nr. 23, din 24/7 dec. n.) 1918, p. 3). O astfel de sfințire este cuprinsă, în chip deosebit de frumos în Rugăciunea de sfințire a steagului ostășesc. În rândurile de mai

jos, reconstituim pe cât este posibil actul sfințirii acestui drapel. Potrivit Rânduiei sfințirii steagului ostășesc preotul a rostit la început următorii psalmi (Psalmul 143; Psalmul 17; Psalmul 44, 4-7; Psalmul 17, 53-54; Psalmul 27, 9-12) (Molitelnic, *Rânduiala sfințirii steagului ostășesc*, de pe www.mirem.ro/pdf/molitelnic.pdf)

Una dintre aceste rugăciuni ale începutului de sfințire a steagului ostășesc glăsuiește:

„Pentru ca să binecuvânteze acest steag ostășesc cu binecuvântarea Sa cea cerească, [și] să-l facă înfricoșat și înspăimântător tuturor vrășmașilor, Domnului să ne rugăm”.

„Pentru ca oastea Sale celei credincioase ce va purta semnul acesta, și va privi la el, să-i dea cu milostivire îndrăzneală, putere și tărie spre sfărâmare și călcarea tăriei celor ce năvălesc asupra noastră, Domnului să ne rugăm”.

„Pentru ca îndrăzneala tuturor vrășmașilor noștri, ce vor privi la steag, să o schimbe întru frică, puterea lor întru slăbiciune, și bărbăția lor întru frică și întru fugă, Domnului să ne rugăm”.

Apoi, preotul ieșind din Altar și stând lângă drapel, dinaintea mesei, cu fața spre răsărit a citit din *Rugăciune*, spunând: „Atotputernice și preaveșnice Dumnezeu nostru, Părintele Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Înșuți fiind Făcătorul a toată lumea și binecuvântarea a toată făptura, caută cu ochiul Tău cel îndurat asupra noastră, a smeriților și nevrednicilor robilor Tăi și asupra rugăciunii noastre. Și acest steag, pe care l-am pregătit pentru apărarea țării, cercetează-l cu binecuvântarea Ta cea cerească. Binecuvântează-l și sfințește-l ca să fie credincioasei Tale oaste biruință asupra vrășmașilor [celor potrivnici] și fiind întărit cu paza Ta, să întoarcă în fugă cetele dușmanilor noștri și totdeauna să se arate înfricoșător potrivnicilor neamului creștinesc. Iară credincioșilor Tăi, care nădăjduiesc spre Tine, să le fie nădejde de biruință,

îndrăzneală și tărie. Și fiind înconjurat cu rugăciunea sfinților Tăi și cu înțrămarea îngerilor Tăi, să se arate robilor Tăi semn de veselie și de tărie, semn de biruință de întărirea inimii și de bărbăție asupra pizmașilor”.

După altă *Rugăciune* care s-a făcut, preotul a stropit cu apă sfințită steagul, zicând: „Se binecuvântează și se sfințește acest steag ostășesc întru putere și întărirea oastei celei creștinești, și întru biruință asupra tuturor vrășmașilor, prin stropirea cu această apă sfințită, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Amin”.

După aceea preotul a luat steagul și l-a dat în mână stegarului care era ingenuncheat, spunându-i: „Primește steagul acesta ce este sfințit cu cerească binecuvântare; și să fie el înfricoșător și înspăimântător vrășmașului neamului creștinesc. Și să-ți de-a Domnul har, și cu bărbăție să treci cu el nevătămat prin oastea vrășmașilor, spre slava preasfântului Său nume, în numele Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh. Amin”.

Apoi, preotul binecuvântând și zicând: „Pace ție”, ostașul a luat steagul, sărutând dreapta preotului care a binecuvântat și pe ostașii de față.

După actul sfințirii drapelului gărzii, s-a defilat în fața bisericii din localitate. Despre aceasta ziarul arădean încheia: „Sub conducerea comandantului Pavel Birău, am defilat sub flamurile slăvitului nostru steag național, în fața bisericii, cântând cu nespuse înșuflețire, frumos, marșurile noastre naționale” (*Românul* (Arad), Anul VII, nr. 23, din 24 (7 dec. n.) 1918, p. 3).

Această manifestare sărbătorească, în întregul ei, dovedește faptul că la 1 decembrie 1918 și locuitorii din localitatea Bârsa (jud. Arad), în semn de omagiere au aderat la Marea Unire (Alexandru Roz, *Aradul Cetatea Marii Uniri*, Editura Mirton, Timișoara, 1993, p. 219).

Prof. Augustin MUREȘAN

Serile duhovnicești de la Catedrala Veche

Vineri, 22 februarie 2019, de la ora 18, a avut loc cea de-a XXXI-a întâlnire din seria de conferințe lunare, denumite „Serile duhovnicești de la Catedrala Veche”. Părintele prof. univ. dr. Ioan Tulcan a prezentat tema „Foamea și setea după Dumnezeu a omului contemporan”.

Părintele Ioan Tulcan a început cu evidențierea importanței și necesității apropierii și a legăturii noastre cu Dumnezeu, care se concretizează ca o foame și o sete spirituală a sufletului, asemănătoare cu necesitățile trupesti, dar de o importanță mult mai mare. Prezentarea a cuprins o abordare teologică, cât și una duhovnicească. Au fost trasate premisele foamei și setei după Dumnezeu a omului, arătând că în fiecare dintre noi există o nevoie de Dumnezeu, pe care

ne-o manifestăm și însușim în mod diferit. Apoi s-au adus argumente din Sfânta Scriptură pornind de la ispitirea din pustiu Carantaniei, Hristos Pâinea vieții și Apa cea vie descoperită

femei cananeence la Fântâna lui Iacob. Potolirea necesităților sufletului se face prin dialog cu Dumnezeu, rugăciune, lectura și meditarea Cuvântului lui Dumnezeu revelat și prin Sfin-

tele Taine ale Bisericii. Dacă trupul nu poate trăi fără apă și pâine, așa se cuvine să simțim foamea și setea după Dumnezeu potolind-o cât mai des, mai ales prin spovedanie și împărtășire

cu Trupul și Sângele lui Hristos. S-au adus mai apoi în atenție contrafacerea foamei și setei după Dumnezeu, punându-se în evidență toate opreliștile omului contemporan, oferindu-se sfaturi pentru depășirea impasurilor în căutarea și apropierea de Dumnezeu, mai ales prin reflectare personală asupra sinelui, a relației cu Dumnezeu și cu ceilalți oameni.

La sfârșitul prelegerii, s-a inițiat, ca de obicei, un dialog cu credincioșii prezenți, care au pus mai multe întrebări referitoare la cele prezentate și au cerut sfaturi pentru parcurgerea cu folos duhovnicesc a postului care urmează.

Sorin Gheorghe Săplăcan

ȘTIRI

ÎPS Părinte Timotei a slujit în biserica din incinta Spitalului Municipal Arad

În cea de-a doua duminică din Triod, a întoarcerii Fiului risipitor, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, a slujit Sfânta Liturghie în biserica pusă sub ocrotirea Sfintei Cuv. Teodora de la Sihla și a Sfântului Ierarh Iosif cel Nou de la Partoș, din incinta Spitalului Municipal din Arad, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi.

Prezența Înaltpreasfinției Sale a prilejuit un moment de bucurie și în același timp de mângâiere atât pentru bolnavii din acest spital, cât și pentru credincioșii care frecventează acest locaș de rugăciune. La Sfânta Liturghie au participat și membri din cadrul personalului medical.

În cuvântul de învățătură, Chiriarul arădean a vorbit despre „Familia creștină” – biserica mică (cf. I Cor. 6, Luca 15), ce face parte din marea familie bisericească în care fiecare membru o privește ca Trup tainic al Mântuitorului, raportul între toți fiind ca și acela dintre părinți și copii, iar între cei din urmă ca între frați, împreună fiind fiii după har ai lui Dumnezeu. Atunci când cineva alunecă într-un fel din unitatea familială ceilalți sunt îndatorați a-l readuce, cunoscând că Dumnezeu însuși primește pe cel ce dă dovada conștiinței greșelii iar prin căință și mărturisire dorește iertarea și întoarcerea spre reintegrare și comuniune. Perioada Triodului, cu această duminică a întoarcerii Fiului risipitor oferă prilejul cugetării asupra acestei îndatoriri a creștinului față de întreaga obște. Unitatea spitalicească, întrucât caută sănătatea atât trupească cât și sufletească desigur că își poate da partea convenită în acest cadru, a mai adăugat Înaltpreasfinția Sa.

Preotul Rovin Petrușe a mulțumit Chiriarului pentru bucuria prilejuită atât bolnavilor cât și credincioșilor care au fost prezenți la Sfânta Liturghie.

PS Părinte Emilian Crișanul a slujit la Mănăstirea Arad-Gai

În a doua Duminică a Triodului, a XXXIV-a după Rusalii, când Biserica a rânduit cu multă înțelepciune duhovnicească să fie citită o pericopă evanghelică de-

osebit de ziditoare, ca să înțelegem cât de folositoare este pocăința pentru urcușul nostru sufletesc spre Înviere, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcopul Vicar al Arhiepiscopiei Aradului, a poposit în mijlocul obștii monahale de la Mănăstirea „Sf. Simeon Stâlplnicul” – Arad Gai, unde, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, a săvârșit Sfânta Liturghie.

În omilia sa, ierarhul a explicat înțelesul Evangheliei de astăzi, arătând că cei doi fii pot reprezenta două atitudini ale omului față de Dumnezeu: una de ascultare, iar alta de înstrăinare de Dumnezeu. „Aceste două atitudini ale fiilor pot face parte chiar din viața noastră, o etapă din viața noastră, suntem credincioși, venim la biserică să ne împărtășim cu Dumnezeu și la un moment dat să ne înstrăinăm de El, ca după o perioadă să ne revenim în fire și să ne întoarcem la Dumnezeu”. Presfințitul a mai arătat că Dumnezeu, în pedagogia Sa, când ne depărtăm de El nu dorește să ne pierdem cu totul de la Viața veșnică și de aceea cum spune Evanghelia îngăduie vremuri grele, îngăduie boală, suferință, întristare, necaz, pentru a conștientiza faptul că fără Dumnezeu nu putem face nimic. Făcând o analogie între pericopa evanghelică și Taina Mărturisirii și iertării păcatelor sau Taina Spovedaniei, Preasfinția Sa a menționat că „ori de câte ori greșim și cădem, important este să ne întoarcem acasă” și Dumnezeu ne așteaptă, precum tatăl pe fiul cel pierdut, la pocăință, la mărturisire ca apoi să ne împărtășim din „Vițelul cel gras”, care preînchipuie Sfânta Euharistie.

În continuare a subliniat faptul că ne putem situa și de cealaltă parte, a fiului ascultător, dar să avem grijă să nu judecăm pe cei de lângă noi, care nu vin la biserică, sau care s-au depărtat de Dumnezeu, ci să căutăm în a-i schimba prin rugăciune, fapte bune și sfatul folositor vieții duhovnicești.

În încheiere Presfinția Sa a transmis binecuvântarea chiriarului locului, Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, totodată mulțumind obștii condusă de maica stareță Ecaterina Joldeș.

După Sfânta Liturghie, Ierarhul împreună cu maicile au săvârșit în cimitirul mănăstirii o slujbă de pomnire pentru ctitorii și maicile care au trecut la viața veșnică.

Noi hotărâri ale Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române

În ziua de 21 februarie 2019, în Sala Sinodală din Reședința Patriarhală, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a avut loc ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, în cadrul căreia:

1. Au fost apreciate acțiunile bogate și multiple realizate în Patriarhia Română în Anul Centenar 2018, care au culminat cu evenimentul sfințirii Altarului Catedralei Naționale din data de 25 noiembrie 2018.

2. Totodată, au fost evidențiate numeroasele acti-

vități social-filantropice, activități în valoare de peste 114 milioane de lei, aproximativ 24 de milioane de euro.

3. În mod deosebit, au fost apreciate activitățile ierarhilor și clericilor români, desfășurate în diaspora și în eparhiile din vecinătatea granițelor țării, pentru păstrarea identității, spiritualității și culturii române.

Privitor la situația bisericească din Ucraina, Sfântul Sinod a subliniat următoarele aspecte:

4. Timp de aproape 30 de ani nu a fost rezolvată problema schismei din Ucraina și nici nu s-a făcut apel la o mediere pan-ortodoxă, așa cum s-a procedat în cazul schismei din Bulgaria.

Constatându-se acest impas în rezolvarea situației, Patriarhia Ecumenică a acordat Tomosul de autocefalie ierarhilor, clericilor și credincioșilor care se aflau în schismă cu Biserica Ortodoxă Rusă și cu întreaga Ortodoxie, însă acest tomos a fost acceptat doar de către ortodocșii ucraineni care nu se aflau în comuniune cu Patriarhia Moscovei.

Prin urmare, problema unității ecleziale în Ucraina nu este în prezent rezolvată deplin, și pentru că aici există o mare populație de etnie rusă, care păstrează legătura directă cu Patriarhia Moscovei.

5. Privitor la această situație bisericească tensionată din Ucraina, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române reiterează punctul de vedere exprimat anterior în cadrul ședințelor sale din 24 mai 2018 și din 25 octombrie 2018.

S-a recomandat atunci ca Patriarhia Ecumenică și Patriarhia Moscovei să identifice, prin dialog, o soluție a diferendului bisericesc amintit, prin păstrarea unității de credință, respectarea libertății administrativ-pastorale a clerului și credincioșilor din această țară (inclusiv dreptul la autocefalie) și restabilirea comuniunii euharistice.

În caz de nereușită a dialogului bilateral, este necesară convocarea unei sinaxe a tuturor întâistătorilor Bisericilor Ortodoxe pentru rezolvarea problemei existente.

6. Pentru o decizie concretă și corectă a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, la o viitoare ședință a Sfântului Sinod se va ține seama cu prioritate de faptul că în Ucraina există 127 de parohii ortodoxe românești, în special în zona Bucovinei de Nord, aflate în jurisdicția Bisericii Ortodoxe din Ucraina – Patriarhia Moscovei.

Este necesară o consultare reală a acestor ortodocși români, care sunt preocupați de păstrarea identității lor etnice și lingvistice.

În acest sens, este necesară obținerea de garanții scrise din partea autorităților bisericești și ale statului ucrainean că identitatea etnică și lingvistică a românilor va fi respectată, precum și că acești ortodocși români vor avea posibilitatea de a se organiza într-un Vicariat Ortodox Român și a cultiva legături spirituale cu Patriarhia Română, spre a fi sprijiniți prin trimiterea de cărți de cult și de teologie în limba lor maternă, adică limba română.

S-a menționat faptul că, în România, funcționează deja un Vicariat Ortodox Ucrainean, începând cu anul 1990.

7. De asemenea, Patriarhia Română va solicita Patriarhiei Ecumenice o lămurire privind soluționarea problemei ierarhilor și preoților necanonici din Occident, care au aparținut fostului „Patriarhat al Kievului”.

În urma consultărilor menționate mai sus, Sfântul Sinod va exprima poziția sa oficială privind situația Ortodoxiei din Ucraina.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
 Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
 Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
 SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
 Administrație: Pr. FILIPALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
 Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
 Tipărit la Poudique srl Arad.
 ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
 Costul unui abonament este de 50 lei anual.